

CONSULTATIEVERSLAG

naam:	Besluit tot wijziging van het Besluit financiële verhouding 2001 in verband met wijzigingen van de maatstaven van de algemene uitkering van het gemeentefonds
van:	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de staatssecretaris van Financiën (Fiscaliteit en belastingdienst)
type voorstel:	algemene maatregel van bestuur (AMvB)
looptijd consultatie:	22 december 2023 tot en met 31 januari 2024

I: Samenvatting AMvB zoals ter consultatie voorgelegd

Met dit besluit wordt het Besluit financiële verhouding 2001 aangepast. Dit is nodig vanwege de invoering van het aangepaste verdeelmodel van de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Gemeenten kunnen op verschillende manieren aan hun inkomsten komen. Zo kunnen gemeenten belasting heffen (bijvoorbeeld de OZB of de afvalstoffenheffing). Maar het grootste deel van de inkomsten van gemeenten komt van het rijk. Gemeenten krijgen van het rijk dan ook verschillende 'uitkeringen'. Een belangrijke uitkering die aan gemeenten wordt verstrekt, is de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het geldt dat een gemeente uit de algemene uitkering krijgt, is vrij besteedbaar. Dit betekent dat de gemeente zelf mag bepalen waaraan zij het geld uitgeeft. Hoeveel geld een gemeente uit de algemene uitkering krijgt, wordt bepaald aan de hand van een verdeelmodel. Dit verdeelmodel bestaat uit tientallen maatstaven. Voorbeelden van maatstaven zijn 'aantal inwoners van de gemeente', 'aantal leerlingen voortgezet onderwijs in de gemeente', of 'oppervlakte van het water in de gemeente'. Aan elke maatstaf wordt een bepaald bedrag gekoppeld: het 'bedrag per eenheid'. Op basis van alle maatstaven en het bedrag per eenheid dat daarbij hoort, wordt bepaald welk bedrag een gemeente krijgt.

Op 1 januari 2023 is een nieuw verdeelmodel voor de algemene uitkering ingevoerd. Dit verdeelmodel bevat minder en deels andere maatstaven dan het oude verdeelmodel. Juridisch zijn de maatstaven voor de algemene uitkering geregeld in het Besluit financiële verhouding 2001 (Bfv 2001). Dit besluit moet dus worden aangepast, zodat de maatstaven die in dit besluit staan, weer bijgewerkt zijn. Dit wordt met dit besluit geregeld. Het besluit heeft terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2023, omdat op die datum het nieuwe verdeelmodel is ingevoerd. De terugwerkende kracht is voor gemeenten niet erg, omdat gemeenten in de Circulaires gemeentefonds op de hoogte zijn gehouden van het nieuwe verdeelmodel en wat dit voor gemeenten betekent.

II: Beeld van de ingekomen reacties en reactie daarop

In totaal heeft de internetconsultatie twee (anonieme) reacties opgeleverd. Uit de eerste consultatiereactie komt naar voren dat het ontwerpbesluit geen herverdeling van middelen inhoudt, maar een verkapte bezuiniging, zonder dat hierover een degelijk debat is gevoerd. Ook wordt gesteld dat in het verleden reeds gekort is op het gemeentefonds en dat er in 2026 ook een bezuiniging van € 3 miljard gepland staat. Dit terwijl gemeenten nu al moeilijk rond kunnen komen en er bij veel gemeenten geen ruimte is om verder te besparen.

Aangezien dit besluit niet gaat over de omvang van het gemeentefonds, maar over de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds, wordt op deze consultatiereactie niet verder ingegaan.

De tweede reactie heeft betrekking op de hoogte van verschillende gemeentelijke belastingen (OZB, en riool- en afvalstoffenheffing).

Aangezien dit besluit geen betrekking heeft op de gemeentelijke belastingen, maar op de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds, wordt ook op deze consultatiereactie niet verder ingegaan.